

**Advies betreffende de toegekende bemestingsklassen in
het gewestelijk RUP 'Afbakening van het VSGB en
aansluitende open ruimte gebieden' in uitvoering van het
Mestdecreet**

Nummer:	INBO.A.2012.30
Datum advisering:	24 januari 2012
Auteur:	Lieve Vriens
Contact:	Lieve Vriens (lieve.vriens@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	e-mail op datum van 18 januari 2012
Geadresseerden:	Vlaamse Landmaatschappij T.a.v. Dorothy De Winne Afdeling Mestbank Dienst Dataverwerking en -Analyse Gulden Vlieslaan 72 1060 Brussel Dorothy.DeWinne@vlm.be
Cc:	Vlaamse Landmaatschappij Sabine De Mulder (Sabine.DeMulder@vlm.be) Ingrid Deveen (Ingrid.Deveen@vlm.be)

AANLEIDING

In uitvoering van het Mestdecreet, bepaalt de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) voor ieder perceel in landbouwgebruik een bemestingsregime. Dit regime is onder meer afhankelijk van de ruimtelijke bestemming, vastgesteld door het gewestplan of ruimtelijk uitvoeringsplan. Daarnaast wordt voor het bemestingsregime rekening gehouden met de ligging in kwetsbaar gebied. Het volledige grondgebied van Vlaanderen valt hieronder, door de aanduiding als 'kwetsbare zone water'.

Door vaststelling¹ van het Ruimtelijk Uitvoeringsplan 'Afbakening van het VSGB en aansluitende open ruimte gebieden' wijzigen 55 percelen van een landbouwbestemming naar een groene bestemming. Het bemestingsregime van de betrokken percelen wordt bijgevolg herbekeken.

De Vlaamse Landmaatschappij heeft in het kader van het RUP nieuwe bemestingsklassen aan de landbouwpercelen toegekend.

VRAAGSTELLING

Zijn de door de VLM toegekende bemestingsklassen aan de landbouwpercelen uit het GRUP 'Afbakening van het VSGB en aansluitende open ruimte gebieden' in overeenstemming met de meest recente gegevens van de Biologische Waarderingskaart (BWK)?

TOELICHTING

1. Algemeen

Elke vorm van bemesting is uitgesloten in groene, ruimtelijke bestemmingen. Onder bepaalde voorwaarden is een versoepeling van het bemestingsverbod mogelijk voor percelen in landbouwgebruik². Dit is afhankelijk van de toegekende bemestingsklasse, die afgeleid wordt uit de BWK-typologie van het betrokken perceel.

Voor vier groepen van BWK-karteringseenheden voor graslanden en akkers, is een bepaald bemestingsregime van toepassing, volgens artikel 3 van het Mestdecreet. Deze groepen zijn:

- niet-intensieve graslanden, vertaald naar bemestingsklasse GGN;
- potentieel belangrijke graslanden, vertaald naar bemestingsklasse GGI;
- intensieve graslanden, vertaald naar bemestingsklasse GGO;
- akkers, vertaald naar bemestingsklasse GGO.

De BWK-karteringseenheden per groep worden opgesomd in bijlage 2. De bemestingsregimes die horen bij elke groep worden besproken in bijlage 3.

¹ Definitief vastgesteld door de Vlaamse Regering op 16 december 2011.

² Voor percelen die niet in landbouwgebruik zijn, zoals struweel, bos, ruigte, ... geldt steeds een algemeen mestverbod in groene ruimtelijke bestemmingen.

2. Controle van de percelen

Voor de controle van de toegekende bemestingsklassen wordt rekening gehouden met volgende gegevens:

- Voorkomende BWK-karteringseenheden in de betrokken percelen in de eerste, tweede, derde en vierde eenheid op de Biologische Waarderingskaart versie 2.2 (De Saeger *et al.*, 2010).
- Het bemestingsregime per BWK-karteringseenheid volgens Vriens *et al.* (2011).
- Aanduiding als faunistisch belangrijk gebied (De Knijf *et al.*, 2010).

Voor de controle leverde de VLM een GIS-shapefile aan met de toegekende categorieën per perceel uit het RUP 'Afbakening van het VSGB en aansluitende open ruimte gebieden'.

Via luchtfoto-interpretatie werd bekeken in hoeverre de landbouwpercelen ruimtelijk overeenstemmen met de percelen van de BWK en of de gegevens van de Biologische Waarderingskaart mogelijks achterhaald zijn. De terreinkartering voor deze percelen is immers uitgevoerd in 1998. De luchtfoto's dateren van 2011. In enkele gevallen komt de BWK-typologie niet overeen met het landgebruik aangegeven door de landbouwer of kan het onderscheid permanent versus tijdelijk grasland niet gemaakt worden op basis van luchtfoto-interpretatie, maar dit heeft geen wijziging in bemestingsklasse tot gevolg. Wanneer een landbouwgebruiksperceel bestaat uit meerdere BWK-percelen kan dit wel leiden tot een andere bemestingsklasse.

In de attribuentabel van de aangeleverde GIS-shapefile staat 'ok' in de kolom 'OPM_INBO' als het INBO akkoord gaat met de voorgestelde bemestingsklasse. Voor de andere percelen ('niet-ok') wordt hieronder toegelicht waarom een wijziging in bemestingsklasse voorgesteld wordt.

Het perceel met OBJECTID 16 heeft als BWK-typologie $kj^* + k(ha^\circ) + kt$. De soortenrijke perceelsranden $k(ha^\circ)$ duiden op een potentieel belangrijk grasland, wat vertaald wordt naar bemestingsklasse GGI.

Het perceel met OBJECTID 30 bestaat voor ongeveer de helft uit een goed ontwikkelde boomgaard kj^* (graslandtypologie niet gespecificeerd) en de andere helft is soortenrijk permanent cultuurgrasland (hp^*) volgens de BWK. Het geheel is daardoor een potentieel belangrijk grasland, wat vertaald wordt naar bemestingsklasse GGI.

Het perceel met OBJECTID 45 bestaat volgens de BWK voor een klein gedeelte uit half natuurlijk grasland (hu) waardoor het een potentieel belangrijk grasland is. Dit wordt vertaald naar bemestingsklasse GGI. Deze bemestingsklasse werd -verkeerdelijk, zie perceel met OBJECTID 48- reeds toegekend omwille van de bomenrijen, maar mag behouden blijven omdat het een potentieel belangrijk grasland betreft.

Voor het perceel met OBJECTID 48 stelt de VLM als bemestingsklasse GGI voor. Het betreft een soortenarm permanent cultuurgrasland (hp) met bomenrijen. De aanwezigheid van bomenrijen leidt volgens het Mestdecreet echter niet tot een classificatie onder de potentieel belangrijke graslanden. Bijgevolg stelt het INBO als bemestingsklasse GGO voor.

Het perceel met OBJECTID 56 heeft voor minstens 1/3 van de oppervlakte hp^* met bomenrijen als BWK-typologie. De typologie voor het gehele perceel is hierdoor $hp + hp^*$ met als bijhorende bemestingsklasse GGI.

Het perceel met OBJECTID 64 bestaat volgens de BWK voor ongeveer de helft uit hp + k(mc). Aangezien deze lijnvormige grote zeggenvegetaties (k(mc)) deel uitmaken van het landbouwperceel, wordt hiermee rekening gehouden bij de toekenning van de bemestingsklasse. Het gehele perceel is bijgevolg een potentieel belangrijk grasland, wat vertaald wordt naar bemestingsklasse GGI.

Het perceel met OBJECTID 65 heeft als BWK-typologie hp + hp*, waardoor het een potentieel belangrijk grasland is. Dit wordt vertaald naar bemestingsklasse GGI.

Het perceel met OBJECTID 74 heeft als typologie hp + hp* op de BWK waardoor het een potentieel belangrijk grasland is. Dit wordt vertaald naar bemestingsklasse GGI.

CONCLUSIE

Voor 8 van de 55 percelen is het INBO niet akkoord met de voorgestelde bemestingsklasse.

Het INBO heeft opmerkingen bij de volgende percelen (zie GIS shape-file met aangepaste attributentabel in bijlage 1):

- percelen met OBJECTID 16, 30, 56, 64, 65 en 74: voorstel voor wijziging van GGO naar GGI;
- perceel met OBJECTID 45: behoud bemestingsklasse GGI omdat het een potentieel belangrijk grasland betreft, niet omwille van de aanwezige bomenrijen;
- perceel met OBJECTID 48: voorstel tot wijziging van GGI naar GGO.

REFERENTIES

De Knijf G., Guelinckx R., T'jollyn F. & D. Paelinckx (2010). Biologische Waarderingskaart, versie 2. Indicatieve situering van de faunistisch belangrijke gebieden (Rapport en digitaal bestand) . Rapporten van het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek 2010 (INBO.R.2010.31). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

De Saeger S., Ameeuw G., Berten B., Bosch H., Brichau I., De Knijf G., Demolder H., Erens G., Guelinckx R., Oosterlynck P., Rombouts K., Scheldeman K., T'Jollyn F., Van Hove M., Van Ormelingen J., Vriens L., Zwaenepoel A., Van Dam G., Verheirstraeten M., Wils C., Paelinckx D. (2010). Biologische Waarderingskaart, versie 2.2. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, INBO.R.2010.36. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.

Vriens L., Bosch H., De Knijf G., De Saeger S., Guelinckx R., Oosterlynck P., Van Hove M. & Paelinckx D. (2011). De Biologische Waarderingskaart. Biotopen en hun verspreiding in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Mededeling van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. INBO.M.2011.1, Brussel.

BIJLAGEN

Bijlage 1: GIS-shape file (INBO.A.2012.30_bijlage1.zip) met aanduiding van 'ok' of 'niet-ok' in de kolom 'OPM_INBO' (enkel digitaal beschikbaar).

Bijlage 2: BWK-karteringseenheden voor graslanden en akkers, gegroepeerd volgens het bemestingsregime zoals voorzien in artikel 3 van het Mestdecreet (Vriens *et al.*, 2011).

Niet-intensieve graslanden:

- halfnatuurlijke graslanden: ha, hc, hd, hf, hk, hm, hn, hu (49° van art. 2, 60° van art. 3)
- De graslanden hp*, hpr*, hpr+da, hr (51° van art. 2, 62° van art. 3)
- De graslanden hpr*+da (52° van art. 2, 63° van art. 3)
- De graslanden hpr* met elementen van mr,mc, hu, hc (53° van art. 2, 64° van art. 3)

Potentieel belangrijke graslanden (50° van art.2, 61° van art. 3):

- Hp+k(.): cultuurgraslanden met waardevolle kleine landschapselementen in de grasland-, moeras-, of waterrijke sfeer, bv. hp+mr, hp+kn, hp+hc, hp+k(ae), hp+k(hc), hp+k(mr). Deze lijst is niet limitatief, eender welk complex met dergelijke waardevolle vegetaties wordt als potentieel belangrijk grasland beschouwd.
- Hp+fauna: overdruk faunistisch belangrijke gebieden
- Hp-graslanden op lemige en kleiige, relatief vochtige bodems in valleien met een hoge ecologische prioriteit (hpriv)
- Hpr: weilandcomplex met veel sloten en/of microreliëf

Intensieve graslanden:

- Grasland dat niet valt onder een van bovenstaande groepen (56° van art.2, 66° van art. 3)
- Hp: soortenarm permanent cultuurgrasland
- Hx: zeer soortenarm, vaak tijdelijk cultuurgrasland.

Akkers:

Landbouwgronden, die geen grasland zijn en gebruikt worden voor land- of tuinbouwteelten in ruime zin zoals akkerbouw, fruitteelt, groententeelt, sierteelt, graszodenteelt (67° van art. 3)

Bijlage 3: Te onderscheiden bemestingsregimes volgens het Mestdecreet (Vriens et al. 2011).

Algemeen mestverbod: meststoffen mogen enkel opgebracht worden op landbouwgronden en mogen niet geloosd of gestort worden in openbare rioleringen, in oppervlaktewateren, in grondwater, op openbare wegen, op bermen en op alle andere plaatsen die geen landbouwgrond zijn. Uitzonderingen zijn voorzien voor parken en tuinen en bij aanplanten van bomen. In de waterwingebieden type 1 geldt echter een absoluut bemestingsverbod.

Mestbeperking 'niet intensieve graslanden': wanneer niet intensieve graslanden in landbouwgebruik zijn, is enkel bemesting toegestaan via rechtstreekse mestuitscheiding bij begrazing waarbij 2 grootvee-eenheden per hectare op jaarbasis worden toegelaten. Deze mestbeperking is juridisch enkel voorzien voor landbouwgronden gelegen in natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden of natuurreservaten, uitgezonderd de huiskavels daarbinnen.

Mestbeperking 'Potentieel belangrijke graslanden': voor landbouwgronden gelegen in natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden of natuurreservaten is voor deze graslanden een bemesting toegestaan via rechtstreekse mestuitscheiding bij (na)begrazing waarbij 2 grootvee-eenheden per hectare op jaarbasis worden toegelaten. In afwachting van de natuurrichtplannen, kan een supplementaire bemesting van 100 kg stikstof uit chemische meststoffen per ha per jaar toegestaan worden, op voorwaarde dat daarvoor een beheersovereenkomst wordt afgesloten.

Mestbeperking 'langs waterlopen': Het opbrengen van mest is verboden op stroken gelegen binnen een afstand van 10 m landinwaarts gemeten vanaf de bovenste rand van een waterloop gelegen in het Vlaams Ecologisch Netwerk en van 5 m in de overige gevallen. Deze regel wordt niet via de BWK geïmplementeerd, omdat deze geen informatie bevat over het overgrote deel van de waterlopen.

Intensieve graslanden en akkers: Hier kan ontheffing van de bemestingsbeperking verkregen worden indien het in 2008 aangegeven was als intensief grasland of akker ofwel zo aangegeven was als in het jaar voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Uitvoeringsplan waarin het een groene bestemming kreeg.